

ข้าวเหนียวพันธุ์ ดอเชียงราย

ด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งในคราวเสด็จพระราชดำเนินทรงตรวจเยี่ยมความก้าวหน้าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาพันธุ์พืชจักรพันธ์เพ็ญศิริ ณ บ้านด้าย อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ได้ให้มูลนิธิชัยพัฒนาจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียวพื้นเมืองพันธุ์ “พันธุ์ดอเชียงราย” เพื่อพระราชทานแก่เกษตรกรจังหวัดเชียงราย ซึ่งต่อมาสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนาได้ประสานขอเมล็ดพันธุ์จากธนาคารเชื้อพันธุ์พืช สำนักเทคโนโลยีชีวภาพ กรมวิชาการเกษตร ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีชื่อพันธุ์ ดอเชียงราย จำนวน ๑ ตัวอย่างเชื้อพันธุ์ ได้แก่ DOARC19087 จำนวน ๒๐ กรัม และได้ประสานให้กรมการข้าวปลูกขยายพันธุ์ต่อไป

ต่อมาศูนย์วิจัยข้าวเชียงรายได้รับมอบหมายให้ปลูกขยายพันธุ์ ซึ่งได้ดำเนินการปลูกในฤดูนาปี ๒๕๕๘ ที่ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย ได้เมล็ดพันธุ์ จำนวน ๔,๐๐๐ กรัม เก็บรวงไว้คัดเลือกพันธุ์ จำนวน ๑๐๐ รวง และได้ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์บางประการ พบว่า ข้าวพันธุ์ดังกล่าวมีลักษณะดังนี้

ชนิดข้าว	: เป็นข้าวเหนียว ไวต่อช่วงแสง
วันปลูก	: ๘ พฤษภาคม
วันเก็บเกี่ยว	: ๖ พฤศจิกายน
อายุ	: ๑๗๒ วัน
ความสูง	: ๑๙๐ เซนติเมตร
จำนวนรวงต่อกอ	: ๘ รวงต่อกอ
จำนวนเมล็ดต่อรวง	: ๑๔๕ เมล็ดต่อรวง

ข้อมูลจากเกษตรกรในพื้นที่ บ้านสันทางหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ข้าวดอเชียงรายเป็นข้าวเหนียวพันธุ์พื้นเมือง ปลูกได้เฉพาะฤดูนาปี เก็บเกี่ยวก่อนวันวันลอยกระทง มีคุณภาพดีหุงต้มรับประทานอร่อย เหนียวนุ่ม มีกลิ่นหอม ผลผลิตต่อไร่สูง ต้องการได้พันธุ์นี้กับมาปลูกในพื้นที่เพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากพันธุกรรมข้าวพันธุ์พื้นเมืองที่สูญหายจากท้องถิ่น

ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย กองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว

กลุ่มผู้ปลูกข้าวตอเชียงราย
บ้านสันทางหลวง ตำบลจันจว้าใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

1. 35707-00727-54-0	นายชาย ทายะนะ
2. 35707-00724-82-6	นางจันทอน วงศ์เศรษฐี
3. 35707-00725-09-1	นายบุญคุ้ม หมื่นสมบัติใหม่
4. 35707-00725-13-0	นางคำลุน จี๊ดtib
5. 35707-00725-16-4	นายสม ก้างอนตา
6. 35707-00725-07-5	นายศรีวงษ์ หมื่นสมบัติใหม่
7. 35707-0075-61-0	นายสมชาย สุธรรมมา
8. 35707-00727-94-9	นายประเวต สิทธิตัน
9. 35707-00376-89-5	นายตีบ มาละแฉม
10. 35707-00727-17-5	นายสนัด กันธิพร้าว
11. 35707-00727-32-9	นางสาวอรุณ ต๊ะต่องใจ
12. 35709-00226-64-1	นางโสพิณ ต๊ะต่องใจ
13. 35707-00727-46-9	นายบุญธรรม เรียบบ่วง
14. 35707-00727-83-3	นางสังเวียน ประรามภ์
15. 35707-00727-98-1	นายอุดม วิเตกาศ
16. 35707-00729-33-0	นายสว่าง กันธิพร้าว
17. 35707-00727-60-4	นายธนู จี๊ดtib
18. 35707-00725-13-0	นางคำสูง จี๊ดtib
19. 35707-00727-62-1	นายประพัฒน์ ปั่นกองงาม

ลักษณะเบื้องต้นของข้าว “ดอเชียงราย” ที่อนุรักษ์ในธนาคารพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

หมายเลขประจำพันธุ์	DOARC19087
ชนิดการปลูก	ข้าวนาสวน
แหล่งรวบรวมพันธุ์ ที่อยู่	อ.สอง จ.แพร่ ศูนย์วิจัยข้าวแพร่

ลักษณะเบื้องต้นของเมล็ด

รูปร่างเมล็ด	เรียวยาว
ความยาวของเมล็ด	ปานกลาง
สีเปลือก	น้ำตาล
สีกลีบรองเมล็ด	สีฟาง
สียอดเมล็ด	ดำ
ขน	สั้น
ชนิดข้าว	ข้าวเหนียว
ยอดเมล็ด	ก้นจุด
สีข้าวกล้อง	ขาว